

FRANZ OPPENHEIMER: *Der Arbeitslohn*. Kritische Studie. Jena. Verlag von Gustav Fischer. 1926. 74 Sider.

En fuldstændig Lønteori skal efter Oppenheimer bestaa af flere Dele. For det første skal den i Almindelighed forklare Aarsagen til Arbejdsindkomsternes Forskellighed. I ethvert Samfund, hvori der hersker Frikonkurrence, fordeler Indkomsterne sig nemlig efter Arbejdskraftens Kvalifikation saaledes, at Priserne i det lange Løb og i Gennemsnit, d. v. s. i det statistiske Samfund, er i den „naturlige Afstand“ fra hverandre, svarende til Sjældenheden af de personlige Egenskaber. Denne Tilstand lader sig grafisk fremstille ved „Lønpyramiden“ eller en „binomial Kurve“. En saadan Teori er dog ikke tilstrækkelig til at forklare den egentlige Arbejds løn i snævrere Forstand. Karl Marx har engang sagt, at Arbejds lønnen skal ses i Forbindelse med Lønarbejde, hvilket igen vil sige Klasse-samfund og da især det kapitalistiske Klassesamfund. Dette kapitalistiske Samfund har da sine særlige Lønproblemer: Hvad er Aarsagen og hvorledes bestemmes Højden af Lønnen? Opgaven er at give en fælles Forklaring paa disse to Spørgsmaal.

Den følgende Fremstilling indledes med en kort Kritik af Fysiokraternes og Klassikernes Opfattelse og giver derefter i et længere Afsnit en Imødegaaelse af Heinrich Dietzels Produktivitetsteori. I næste Kapitel faar man et kort Resumé af Oppenheimers egen Teori. I Modsætning til alle tidligere Teorier lægges afgørende Vægt paa Magtforholdene i de forskellige Epoker, medens det benægtes, at Grundrente, Kapitalrente og Arbejds løn opstaar som Følge af — og faar tilregnet en Andel i Udbyttet i Overensstemmelse med — rene økonomiske Love. Dette Grundaxiom om den oprindelige Akkumulation deles ifølge Oppenheimer af alle klassiske og efterklassiske Økonomer — ogsaa Marx. Uden iøvrigt at ville optræde som Fortolker af Marx, maa jeg dog vedrørende dette Punkt hen-vise til „Kapitalen“s Bind I Kapitel 24: „Die sogenannte ursprüngliche Akkumulation“, hvori Marx netop med bidende Haan sammenligner Vulgærøkonomernes Tro paa „die ursprüngliche Akkumulation“ med Troen paa Syndefaldet, og hvor han iøvrigt nærmere beskriver de historiske Magtforhold. — Oppenheimers Opfattelse er nu den, at samtlige historiske Stater er blevet grundlagt som Klassestater ved voldsom Undertrykkelse af et Folk gennem et andet Folk. Erobringen medfører overalt Dannelser af Klasser (Stænder) og af Storgodser. Den borgerlige Revolution ophæver de politiske Stænder, men de økonomiske Klasser vedbliver at bestaa, og efter som før ejes al

FRANZ OPPENHEIMER: *Der Arbeitslohn*. Kritische Studie. Jena. Verlag von Gustav Fischer. 1926. 74 Sider.

En fuldstændig Lønteori skal efter Oppenheimer bestaa af flere Dele. For det første skal den i Almindelighed forklare Aarsagen til Arbejdsindkomsternes Forskellighed. I ethvert Samfund, hvori der hersker Frikonkurrence, fordeler Indkomsterne sig nemlig efter Arbejdskraftens Kvalifikation saaledes, at Priserne i det lange Løb og i Gennemsnit, d. v. s. i det statistiske Samfund, er i den „naturlige Afstand“ fra hverandre, svarende til Sjældenheden af de personlige Egenskaber. Denne Tilstand lader sig grafisk fremstille ved „Lønpyramiden“ eller en „binomial Kurve“. En saadan Teori er dog ikke tilstrækkelig til at forklare den egentlige Arbejds løn i snævrere Forstand. Karl Marx har engang sagt, at Arbejds lønnen skal ses i Forbindelse med Lønarbejde, hvilket igen vil sige Klasse-samfund og da især det kapitalistiske Klassesamfund. Dette kapitalistiske Samfund har da sine særlige Lønproblemer: Hvad er Aarsagen og hvorledes bestemmes Højden af Lønnen? Opgaven er at give en fælles Forklaring paa disse to Spørgsmaal.

Den følgende Fremstilling indledes med en kort Kritik af Fysiokraternes og Klassikernes Opfattelse og giver derefter i et længere Afsnit en Imødegaaelse af Heinrich Dietzels Produktivitetsteori. I næste Kapitel faar man et kort Resumé af Oppenheimers egen Teori. I Modsætning til alle tidligere Teorier lægges afgørende Vægt paa Magtforholdene i de forskellige Epoker, medens det benægtes, at Grundrente, Kapitalrente og Arbejds løn opstaar som Følge af — og faar tilregnet en Andel i Udbyttet i Overensstemmelse med — rene økonomiske Love. Dette Grundaxiom om den oprindelige Akkumulation deles ifølge Oppenheimer af alle klassiske og efterklassiske Økonomer — ogsaa Marx. Uden iøvrigt at ville optræde som Fortolker af Marx, maa jeg dog vedrørende dette Punkt hen-vise til „Kapitalen“s Bind I Kapitel 24: „Die sogenannte ursprüngliche Akkumulation“, hvori Marx netop med bidende Haan sammenligner Vulgærøkonomernes Tro paa „die ursprüngliche Akkumulation“ med Troen paa Syndefaldet, og hvor han iøvrigt nærmere beskriver de historiske Magtforhold. — Oppenheimers Opfattelse er nu den, at samtlige historiske Stater er blevet grundlagt som Klassestater ved voldsom Undertrykkelse af et Folk gennem et andet Folk. Erobringen medfører overalt Dannelser af Klasser (Stænder) og af Storgodser. Den borgerlige Revolution ophæver de politiske Stænder, men de økonomiske Klasser vedbliver at bestaa, og efter som før ejes al

Jorden af et — ofte lille — Mindretal, medens Flertallet af Befolkningen er spærret fra Jorden — er „freier landloser Arbeiter“.

Dette er Oppenheimers Svar paa det første Problem ved den kapitalistiske Arbejds løn: Aarsagen. Og heraf følger ogsaa Svaret paa det andet Spørgsmaal: Lønnens Højde. Det underste Lag i Lønpyramiden dannes af Landarbejderne, der — under forskellige Forudsætninger — er nødt til at nøjes med det fysiologiske Eksistensminimum. Udfra denne Løn basis ansættes de øvrige Arbejders Løn „nach der Seltenheit der persönlichen Vorbedingungen in der natürlichen Distanz“.

De følgende Kapitler behandler Heinrich von Thünen og Grænsenyttelæren, og i en „Kritische Nachlese“ gives en Antikritik af Paul Arndts: „Lohngesetz und Lohn tarif“.

Oppenheimer diskuterer omtrent paa hver anden Side mod Dietzel, hvilket gør Bogen noget vanskelig at læse for dem, der ikke er fortrolige med Dietzels Forfatterskab. Iøvrigt faar man flere Steder den Opfattelse, at Oppenheimer ikke føler sig tilstrækkelig anerkendt. Det følger af det sagte, at man i nærværende Skrift ikke har nogen afrundet Fremstilling af „Arbejds lønnen“, men dette udelukker ikke — tværtimod — at man træffer adskillige frugtbare Tanker.

Henry Stjernqvist.

Ungarisches Wirtschafts-Jahrbuch. Budapest 1927. 372 Sider.

Den ungarske Statistiker Körösy skrev engang til mig om et statistisk Arbejde: „Det er desværre skrevet paa ungarsk, altsaa begravet.“ Dette Hjertesuk kunde være berettiget nok i Ungarns Velmagtsdage, men det er endnu mere begrundet nu, efter at Verdenskrigen har reduceret Landets Omraade til en Trediedel, og to Revolutioner er gaaet hen over det. Det er derfor ganske naturligt, at en Kreds af ungarske Fagmænd ved en Aarbog som den her nævnte søger at gøre Udlandet bekendt med, hvad der foregaar i deres Fædreland under de energiske Bestræbelser, der udfoldes for at bringe hele Erhvervs livet paa Fode.

Aarbogen, som nu er udkommet for tredje Gang, under Redaktion af Gustav Bokor, beskæftiger sig med alle Omraader af det økonomiske Liv. En kort Indledning af Gustav Graz, der i sin Tid var Minister under det gamle Regimente, giver Oplysning om Forfatningen med den interessante Valglov og